

אברהם ארליך ז"ל

בן בלה ויצחק-מאיר

נולד:	16.8.1908
עלה ארצה:	אפריל 1935
נפטר:	16.12.1991

לפני כ-83 שנים נולד אברהם, בעיירה הפולנית לוטוטוב, שהיתה אז בתחומה של רוסיה. הוריו היו שומרי מסורת, אך גם פתוחים לרוחות הקידמה שנשבו בתחילת המאה באירופה. כמו רוב הילדים היהודים בזמן ההוא, החל גם אברהם את לימודיו ב"חדר", בעודו פעוט רך בשנים. ביחד עם המשפחה עבר לוויילון העיר הגדולה - בירת המחוז. במלחמת העולם הראשונה נכבשה העיר ע"י הגרמנים, זה לא מנע מאברהם להמשיך ללמוד ולהצטיין בלימודי התנ"ך והתלמוד. בשעות הפנאי שר בקולו הנעים והצלול (אשר נשאר כך גם לאחר המעבר מילדות לבגרות), במקהלת בית-הכנסת. אם יש דבר שאברהם, שהיה צנוע, התפאר בו אי-פעם, הרי זו ההשכלה המוסיקלית שהוענקה לו כבר מגיל צעיר. החזן שהדריך את המקהלה הזו, לא הסתפק בהוראת ולימוד ניגוני התפילות היהודיות המסורתיות, אלא לימד גם לקרוא תווים ולשיר ממיטב השירה העולמית, החל בשירים של שוברט ועד האורטוריות של הנדל.

אברהם זכר שבביה"ס התיכון עבר עליו הזמן במהירות, כשהוא הצטיין בלימודי המתמטיקה והפיסיקה. באותו זמן הוא מספיק ללמוד נגינה בכינור ולהיות פעיל מאד בסניף של ההסתדרות הציונית שבעירו.

ב-1932, בהיותו בן 24, הוא עובר בהצלחה את בחינות הגמר באוני' טולוז. שבצרפת, הוא מקבל תואר של "מהנדס חשמל", אך לא מצליח לקבל עבודה, כי בצרפת של אותם הימים יש אבטלה חמורה והשנאה לזרים ובמיוחד לאקדמאים זרים עולה. אברהם מחליט לעלות לא"י, גם כדי לעסוק במקצועו. לשם כך הוא מצטרף להכשרת "החלוץ" בדרום צרפת.

ב-1935 הגיע ארצה, הניח את "הדיפלומה" בצד, הפשיל שרוולים כדרך החלוצים והפך ממהנדס חשמל לאופה לחם. בקיבוץ יגור הכיר ונשא לאשה את בלה ז"ל, אשתו אם ילדיו, רוטי ז"ל ויעקב יבל"א, שנולדו כאשר הגיעו לאשדות-יעקב בראשית 1941.

בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר רבים מחברינו התגייסו לשורות הצבא הבריטי ולבריגידה היהודית, כדי להלחם בגרמניה נאצית, התגייס גם אברהם ושובץ במערך ההגנה של חופי הארץ, כאשר היה חשש מפלישה של "מדינות הציר". שנתיים בוסס בחולות חופי צפון הארץ. כשחזר הביתה נקבע לעבוד כתברואן, שנקרא אז בשם "סניטר". יחד עם העבודה הקשה והדאגה לבריאות הציבור, ע"י מניעת והשמדת גורמי המחלות, הקים את תזמורת המנדולינות של אשדות-יעקב. בכל שעות אחה"צ והערב למד ואימן קבוצות ויחידים. בנוסף על החזרות של התזמורת כולה. שעות רבות הקדיש לכך.

המשך בעמוד הבא

אברהם צלל בים המוסיקה כדי לדלות מתוכו פנינים, שאותן התאים לתזמורת ולכל נגן לפי יכולתו וכישוריו, כשהוא מעתיק בכתב ידו אלפי דפים.

סיים בהצלחה קורס מיוחד לתברואנים מוסמכים שאורגן ע"י משרד הבריאות. יותר מ-30 שנה עסק בכך, בכל המרץ ובכל כוחו וליבו. הגיע להשגים שעליהם צויין לשבח פעמים רבות. שלחו אליו אנשים כדי שילמד אותם את רזי המקצוע החשוב הזה. רק מי שזוכר כמה חלו אז בקדחת, בטיפוס ובדיזנטריה, רק מי שראה את גרגירי החיטה שאסף בעמל רב, נאכלים ע"י "גדודי" נברנים ומכרסמים, מי שנבהל מנחשי צפע בלולים, בבואו לאסוף ביצים... רק הוא יכול להבין את היקף עבודתו הרצינית והמסורה של אברהם. וכל זאת, תוך כדי מלחמה בלתי פוסקת על כל מכשיר או כלי, על כל שעת עבודה של טרקטור שביקש, על כל תיקון שביקש מהמסגריה והנגריה. תוך נסיון לחנך את הציבור, קטנים וגדולים ולהסביר שבעצם כל מה שנעשה, זה הרי לטובת הכלל ובריאותו.

פעמים רבות ראיתי אותו במלחמתו והקשבתי לו. תהיתי: מאין הוא לוקח את כל הכוחות האלה? מניין הוא שואב את הכח לעבודה הגופנית הקשה, ואת כוחות הנפש כדי לעשות הכל? להלחם, לעמוד כל הזמן על המשמר ולא להתייאש!! ולמצוא זמן כדי לעזור לתלמידי ביה"ס בלימודי המתמטיקה וגם להצליח, כלומר, כאשר הם עוברים בהצלחה את בחינות הבגרות. לעשות חזרות עם המקהלה לקראת הופעה בכל חג, ואחר כך להקים מחדש את תזמורת המנדולינות (או בשמה החדש "תזמורת לכלי פריטה") לאחר שגוועה חרש בשנים שאחרי הפילוג. עוד חזרות, עוד חיפושים אחרי יצירות מתאימות והעתקן.

מהיכן שאב את הכח ואת הזמן כדי לנגן בכינור עם ידידו הפסנתרן מביית-זרע? וגם תחביב יש לו: בולים!

ובתוך כך, לכאוב ביחד עם בלה את מחלתה ומותה בלא עת של רותי, בתו הצעירה ז"ל. ואיך למרות כל הקושי והצער, הספיק במשך עשרות שנים לכתוב עשרות רשימות לעלון הקיבוץ: רשימות רציניות, הנוגעות בשטחי עבודתו והתעניינותו ורשימות הומוריסטיות ועוקצניות שנקראו "בחיוך קל ובעין בוחנת".

אברהם - היה איש בעל יכולת וכישורים נפלאים בשטחים רבים, לקח הכל ללב ועשה כל דבר בשיא הרצינות, ההתמסרות והצניעות, לרדוף עד חורמה במזיקים או להעתיק תווים... אפילו בלה - אשתו ז"ל, שניסתה לדרוש ממנו שישמור על כוחותיו, לא הצליחה.

עם מותה, עבר אברהם תקופה קשה, למרות שהמשיך בכל עיסוקיו כמו לפני כן. הוא לא יכול היה להשלים עם מותה ובדידותו. הוא חש במבטי עינים, שעקבו אחריו ואחרי מהלכיו וחיפושיו, כדי למצוא בת זוג חדשה שתחלוק עמו את הפרק האחרון של חייו. ופעם כשליבו היה מר, אמר: "אני יודע שהם כועסים עלי, אבל מה הם חושבים, ששכחתי את בלה? האם אפשר בכלל לשכוח אשה כמו בלה? זה בלתי אפשרי, הרי היא היתה משהו מיוחד במינו... אבל... אני לא יכול להשאר לבד!!...". וכשמצא את קלרה, תבל"א, והביאה לאשדות, גדולה היתה שמחתו! הוא הירבה לספר על מסירותה ולהתגאות בפיקחותה ותבונתה... ואנו הסתכלנו ושמחנו. שמחנו איתו בשמחתו הפרטית וגם בשמחת התזמורת, לאחר שקיבלו פעמיים את פרס המועצה האזורית.

נעצבנו לראות את האיש החסון הזה הולך ומצטמק בזמן האחרון, כוחותיו
עזבוהו אט, אט... אולי זו הזקנה? ואולי עייף כבר ליבו מכל המלחמות
שנלחם?

לציבור הגדול שהגיע ללוויתו, ליעקב - בנו ומשפחתו, לקלרה
וידידיה, ולכל הנכדים שאהבו והעריכו את אברהם - אנחנו איתכם בצערכם
וכל מה שסיפרתי כאן זה רק חלקיק קטנטן מכל מעשיו.

בתקווה שתמצא מנוחה נכונה לרוחך הסוערת, שלום לך אברהם החלוץ, החרוץ
ורב-הפעלים.

שלום לך מכל בית אשדות!

עמליה דיין

י' טבת תשנ"ב - יום הקבורה